

Bakgrunn for vedtak

Bælinga kraftverk

Holtålen kommune i Trøndelag fylke

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Gauldal Energi AS
Referanse	201301013-
Dato	23. august 2018
Notatnummer	KNV-notat 15/2018
Ansvarlig	Øystein Grundt
Saksbehandler	Erik Roland

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81

7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18

8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B

6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

Gauldal Energi AS som eies 100 % av Midtre Gauldal kommune, har søkt om tillatelse til å bygge Bælinga kraftverk i Holtålen kommune. Kraftverket vil utnytte et fall på 209 m fra inntaket på kote 534 til kraftstasjonen ved Holda på kote 334. Vannveien blir et ca. 1000 m langt borhull fra inntaket og deretter et ca. 1200 m langt tilløpsrør som skal graves ned til kraftstasjonen. Middelvannføringen ved inntaket for Bælinga kraftverk er 1,82 m³/s. Det er planlagt en maksimal slukeevne på 600 l/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 0,999 MW som vil gi en årlig produksjon på 8,0 GWh. Utbyggingen vil innebære en redusert vannføring på en 2200 m lang strekning i Bælinga. Det er planlagt slipp av minstevannføring i Bælinga på 100 l/s hele året.

Holtålen kommune har ikke gitt uttalelse. **Fylkesmannen i Sør-Trøndelag** varsler innsigelse mot utbygging da kraftverket medføre negative konsekvenser for viktige naturverdier som bekkekløft med A-verdi, rødlistet rovfugl og landskap med stor verdi. Fylkesmannen mener videre at en utbygging kan komme i konflikt med vannforskriften. Kraftverket vil berøre særverdiområder for reindriften, herunder en flyttlei som går 200 m nord for tiltaksområdet. Fylkesmannen er villig til å trekke den delen av innsigelsen som knytter seg til reindrift dersom det gjennomføres tilstrekkelige avbøtende tiltak. **Sør-Trøndelag fylkeskommune** har ingen spesielle merknader til det aktuelle tiltaket, men minner om den generelle aktsomhets- og meldeplikten etter kulturminnelovens § 8. **Direktoratet for mineralforvaltning** har ingen merknader til søknaden da planområdet ikke berører registrerte forekomster av mineralske ressurser eller masseuttak. **Statens vegvesen** har ingen merknader til tiltaket. **Gåebrien sijte/Riast-Hylling reinbeitedistrikt** opplyser at utbyggingsområdet er et viktig beiteområde for reindriften og at dette må tas hensyn til i anleggsperioden. **Holtålen SV og Naturvernforbundet i Rørosregionen** krever avslag på søknaden som de mener inneholder feil og mangler vedrørende informasjon om naturmangfold. Bælinga er et sidevassdrag av Gaula som er vernet, og en utbygging vil svekke verneverdiene. Videre mener de at reinen i området vil bli forstyrret av økt ferdsel og støy. **FNF Sør-Trøndelag** er imot at det gis konsesjon til Bælinga kraftverk da det er potensial for å finne flere rødlistearter. Søknaden er for dårlig utredet i forhold til om tiltaket strider mot vanddirektivet. **Norges Miljøvernforbund** mener at NVE må avslå søknaden da vassdraget er vernet. Artsmangfoldet i influensområdet er altfor dårlig undersøkt, og en utbygging kan føre til tap av rødlistearter i den nasjonalt viktige bekkekløfta. Sammen med andre utbygginger i området vil kraftverket utgjøre en stor belastning på artsmangfold og landskap.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 8,0 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon til en utbyggingspris av 5,20 kr/kWh. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2015-2017) har NVE klarert drøyt 2 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

NVE vurderer at kostnadene for å bygge Bælinga kraftverk ligger nær gjennomsnittet for andre vind- og småkraftverk som har endelig konsesjon per 4. kvartal 2016, men som ikke er bygget.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke svekke verneverdiene for Gaulavassdraget eller være i konflikt med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempe ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempe til et akseptabelt nivå.

NVE mener at bygging av Bælinga kraftverk vil ha store negative konsekvenser for naturmangfold i ei bekkekløft med A-verdi og landskap av stor verdi selv om det ikke blir direkte fysiske inngrep i kløfta. Bekkekløfta har i lang tid hatt vannføring fra eldre, konsesjonsfrie reguleringer, men tapperegimet har trolig gitt små endringer i artsamfunnet i og langs elva. Dersom Bælinga kraftverk får konsesjon og blir bygget, vil Holda og sideelva Bælinga preges av kraftutbygging i mye større grad enn i dag i det vernede vassdraget. Dette vil gi økt belastning og vil svekke naturmangfold og landskapsverdier, herunder et variert og kontrastrikt landskap, som var to av kriteriene for at Gaula med sidelver ble vernet.

NVE mener at en konsesjon til kraftverket vil svekke verneverdiene i Gaulavassdraget, jf, vannressursloven § 35, post 5 og 8.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Bælinga kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 og § 35 er ikke oppfylt. NVE avslår søknaden om Bælinga kraftverk.

Innhold

Sammendrag	1
NVEs konklusjon	2
Søknad	3
Høring og distriktsbehandling	7
NVEs vurdering.....	17
NVEs konklusjon	24
Vedlegg	24

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Gauldal Energi AS, datert 24.04.2017:

«SØKNAD OM TILLATELSE TIL Å BYGGE BÆLINGA KRAFTVERK

Gauldal Energi AS (Gauldal Energi) ønsker å utnytte en del av fallet i Bælinga i Holtålen kommune og Sør-Trøndelag fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

1. Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- bygging av Bælinga kraftverk, Holtålen kommune, Sør-Trøndelag fylke.

2. Etter energiloven om tillatelse til:

- bygging og drift av Bælinga kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden. Det er utarbeidet egen søknad om anleggskonsesjon.

Nødvendig opplysninger om tiltaket fremgår av vedlagte konsesjonssøknad med vedlegg.»

Bælinga kraftverk, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	46,2
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	57,5
Spesifikk avrenning	l/(s·km ²)	39,5
Middelvannføring	l/s	1820
Alminnelig lavvannføring	l/s	100
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	180
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	80
KRAFTVERK		
Inntak	moh.	543
Avløp	moh.	334
Lengde på berørt elvestrekning	m	2200
Brutto fallhøyde	m	209
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,48
Slukeevne, maks	l/s	600
Minste driftsvannføring	l/s	30
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	100
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	100
Tilløpsrør, diameter	mm	600
Tunnel, tverrsnitt	m ²	12-18
Tilløpsrør/tunnel, lengde	m	800/1200
Installert effekt, maks	MW	1,0
Brukstid	timer	8000
MAGASIN		
<i>Storbælingsjøen</i>		
Magasinvolum	mill. m ³	3,6
HRV	moh.	948,0
LRV	moh.	944,0

<i>Litjbælingsjøen</i>		
Magasinvolum	mill. m ³	2,8
HRV	moh.	705,2
LRV	moh.	701,3

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	3,8
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	4,2
Produksjon, årlig middel	GWh	8,0

ØKONOMI

Utbyggingskostnad (boret tunnel)	mill.kr	41,6
Utbyggingspris	kr/kWh	5,2

Bælinga kraftverk, elektriske anlegg**GENERATOR**

Ytelse	MVA	1,1
Spennings	kV	0,69

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	1,1
Omsetning	kV/kV	0,69/22

**NETTILKNYTNING
(kraftlinjer/kabler)**

Nominell spenning	kV	22
Luftlinje/jordkabel, lengde	m	150 /850

Om søker

Gauldal Energi AS eies 100 % av Midtre Gauldal kommune og er i dag organisert som et konsern med seks datterselskaper. Virksomhetsområdene er distribusjonsnett, kraftproduksjon, kraftsalg, fjernvarme tillegg til økonomi og HR-funksjon for de øvrige selskapene.

Beskrivelse av området

Bælinga ligger i Holtålen kommune i Trøndelag fylke og renner sørover til Holda som har utløp i Gaula. Vassdraget er vernet. Den vestlige delen av nedbørfeltet til Bælinga består i stor grad av myrområder og mindre tjern. Den østlige delen er mer preget av fjellandskap med Bringen, Bælingfjella, Bukkhåmmåren og Tverråfjellet som har topper på over 1000 moh. I dette området ligger det to regulerte innsjøer, Litlbælingsjøen og Storbælingsjøen.

Bergartene i tiltaksområdet består av middelsrike leirskifer, sandstein og kalkstein med kvartsdioritt og kvartsitt i nedre deler. Løsmassene varierer i mektighet, men i den planlagte rørtraseen er det tykk morene ifølge søknaden.

Elva renner relativt flat og rolig ved det planlagte inntaksområdet. På elvebreddene er det barskog med innslag av lauvskog. Omtrent 400 meter nedstrøms inntaket knekker terrenget, og elva går i bratte stryk og små fosser i ei dyp bekkekløft ned til Holda. Elveleiet er der til dels storsteinet, og

bergveggene stedvis blankskurte med rasmark i bunn. Vegetasjonen i kløfta består i hovedsak av høgstauder og gammelskog. Utenfor kløfta er det i øvre deler myr eller lyngkledde sletter og granskog med hogst og i nedre del tettvokst lauvskog. Ved det planlagte området for kraftstasjonen, ca. 250 m nedstrøms samløpet med Holda, er det en blanding av gressletter og spredt lauv- og granskog.

Raubergfossen kraftverk med regulering av Litlbælingsjøen og Storbælingsjøen ble satt i drift i 1938 og utvidet i 1952, samt opprustet og utvidet til dagens anlegg i 1996 (2,7 MW/11,5 GWh). Inntak og kraftstasjon ligger i Holda nedenfor den planlagte kraftstasjonen til Bælinga kraftverk.

Området har vei opp til fjellet Bringen og flere hyttefelt. Det er også stedvis preg av hogst med traktorveier i tiltaksområdet.

Teknisk plan

Reguleringer

Bælinga kraftverk vil utnytte to gamle og konsesjonsfrie reguleringer til Raubergfossen kraftverk. Storbælingsjøen er regulert med 4,0 m mellom kote 948,0 (HRV) og kote 944,0 (LRV) som gir et magasinivolum på 3,6 mill.m³. Litlbælingsjøen reguleres 4,5 m mellom kote 705,2 (HRV) og kote 701,3 (LRV) med et volum på 2,8 mill.m³. Samlet magasinivolum (6,4 mill.m³) utgjør 11 % av tilsiget (reguleringsgrad) og gir en produksjonsgevinst på 1,5 GWh for Bælinga kraftverk. Magasinene fylles normalt opp i løpet av fire til seks uker under snøsmeltingen i mai og juni. Deretter er det overløp med liten forskjell fra naturlig vannføring inntil tappingen pågår i desember-mars. Det er ikke planlagt endringer i reguleringene eller etablering av nye magasin i forbindelse med utbyggingen.

Inntak

Inntaket er planlagt på kote 543 ved å grave ut masser i elveleiet og bygge en 12 m lang og 0,3 m høy betongterskel over dagens elvenivå. Inntaksbassenget vil få et volum på 480 m³. Det vil bli etablert en anordning for slipp av minstevannføring. På NVEs sluttbefaring opplyste søker at det alternativt vurderes å bygge et Coanda-inntak på samme sted.

Vannvei

Øvre del av vannveien må legges i tunnel gjennom en kolle. Søker har vurdert to alternativer:

1. En 750 m lang sprengt tunnel med 12-18 m³ tverrsnitt uten synk fra inntak med påhugg ved veien opp til fjellet og med svingesjakt og sedimentbasseng i tunnelutløpet. Dette alternativet gir behov for deponi av masser og er videreført i søknaden.
2. En retningsstyrt 1000 m lang boret sjakt med 2 grader stigning og diameter 0,7 m. Dette alternativet gir redusert behov for deponi, men er uten mulighet for sedimentbasseng og svingesjakt i utløpet av sjakta.

Resten av vannveien legges som ei 1200 m lang, nedgravd rørgate med diameter 0,6 m.

På NVEs sluttbefaring ble det opplyst at søker foretrekker alternativ 2 med retningsstyrt boring og ikke konvensjonelt drevet tunnel som i alternativ 1.

Kraftstasjon

Stasjonen plasseres på nordbredden av Holda med utløp på kote 334, om lag 450 m nedenfor samløpet med Bælinga. Bygningen får en grunnflate på 60-80 m² og utføres i betong med utvendig kledning. En

peltoneturbin med største slukeevne på 600 l/s vil gi en installert effekt på 0,999 MW. Til sammenligning er middelvannføringen ved inntaket beregnet til 1,82 m³/s. Minste driftsvannføring blir 100 l/s. Generatoren vil ha en ytelse på 1,1 MVA og en spenning på 0,69 kV. Det blir installert en transformator med ytelse 1,1 MVA og en omsetning på 0,69kV/22kV.

Nettilknytning

Kraftverket skal knyttes til distribusjonsnettet med en 150 m lang 22 kV luftlinje over Holda og en 850 m lang jordkabel til eksisterende linje som er tilkopleet Raubergfossen kraftverk.

Veier

Eksisterende veinett i området blir brukt som atkomst til inntak og tunnelpåhugg. Det planlegges å oppruste skogsbilveier til grusveier med kjørebredde 4 m. Det må lages en liten vei fra eksisterende skogs-/hyttevei og ned skråningen til inntaksområdet. En traktorvei må oppgraderes over en 350 m lang strekning som atkomst til kraftstasjonen. Langs rørtraseen må det etableres en midlertidig anleggsvei.

Massetak og deponi

For alternativ 1 med øvre del av vannveien i sprengt tunnel vil det bli om lag 15 000 m³ masser der halvparten vil bli brukt til omfylling av tilløpsrøret i grøfta og samfunnsmessige formål. Resten av tunnelmassene legges i deponi ved tunnelpåhugget.

Arealbruk

Søker har angitt et midlertidig arealbehov på 36 dekar hvorav hoveddelen er knyttet til ryddebeltet for rørtraseen, og et permanent behov på 5 dekar til inntak, rørgate, deponi og tomt til kraftstasjon.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Bælinga ligger i LNF-område i kommunenes arealplan.

Verneplan for vassdrag

Bælinga ligger i et mindre sidevassdrag av Gaula som ble vernet i 1986 (Verneplan III). Vassdraget er sentrale deler av et variert og kontrastrikt landskap som omfatter både fjellområder i innlandet, daler og utløp til fjord. Det er stort naturmangfold knyttet til geomorfologi og elveløpsformer, botanikk, vannfauna og landfauna. Gaula har store kulturminneverdier og er viktig for friluftsliv.

Nasjonale laksevassdrag

Gaula er et nasjonalt laksevassdrag og lakseførende opp til Eggafossen, 270 moh. Bælinga ligger langt ovenfor vandringshinderet for anadrom fisk.

Andre verneområder

Bredmyra naturreservat ligger vel 1 km vest for bekkekløfta i Bælinga. Formålet med fredningen er å bevare et av de største ombrotrofe myrkompleksene i det indre av Trøndelags dalganger med planter som får sin mineralnæring bare via regnvann.

Eventuelle fylkesvise eller kommunale planer for småkraftverk

Det foreligger ikke slike planer, men «Miljøvennlige kraftverk i Sør-Trøndelag (MIKRAST)» var et prosjekt hvor det ble gitt en samlet oversikt over gjenværende potensial og konfliktnivå for 172 små vannkraftverk med effekt større enn 400 kW. Bælinga kraftverk ble ikke vurdert i prosjektet.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 12.09.2017 sammen med representanter for søkeren, grunneier og Naturvernforbundet. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider. NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag varsler innsigelse mot utbygging i brev av 04.07.2017. Fra uttalelsen gjengir vi følgende:

«Fylkesmannen varsler innsigelse mot utbygging av Bælinga kraftverk.

Hovedbegrunnelsene er at inngrepene er planlagt i Holtå lens største og mest verdifulle bekkekløft. Bekkekløfta er av nasjonal verdi. Den er så verdifull at det er ønskelig å verne området og grunneiere er spurt om de ønsker frivillig vern av området. Det er i tillegg registrert viktige funksjonsområder for en fugleart som er spesielt hensynskrevende og som har særlig stor nasjonal forvaltningsinteresse i nærheten av planlagt rørgate. Arten er følsom for forstyrrelse, og bygging av rørgate med påfølgende menneskelig aktivitet vil sannsynligvis forstyrre arten.

Bælinga er i tillegg et svært variert vassdrag med sterkt meanderende partier like nord for planlagte kraftverk, med store forekomster av slåttemark nord for kraftverket og med Breimyra naturreservat like vest for planlagt rørgate. Breimyra er en intakt lavlandsmyr med nasjonal verdi. Samlet sett framstår området rundt Bælinga som et svært variert og verdifullt landskap.

Elveløpet i den verdifulle bekkekløfta består i stor grad av blokk og grovt substrat og ei minstevannføring på 0,1 m³/s vil trolig gjøre at Bælinga kun går mellom steinene nedover elveløpet her. Minstevannføringen i Bælinga bør derfor være betydelig større for å oppnå godt økologisk potensial etter vannforskriften og for å ta vare på den viktige bekkekløfta. Med bakgrunn i målene i vannforskriften mener vi at søknaden om kraftverk i Bælinga bør avslås. Vi mener videre at NVE bør kalle inn reguleringene av Stor- og Litjbælingsjøen til konsesjonsbehandling etter vrl § 66 for å sikre en betydelig større minstevannføring i vassdraget.

Med bakgrunn i at tiltaket berører reindriftas særverdiområder, varsler vi med dagens kunnskap og i påvente av en befaring for å vurdere tiltaket nærmere, innsigelse mot utbyggingen.

Fylkesmannens vurdering av hvordan kraftverket påvirker naturmangfold og landskap

Naturmangfoldloven - Kunnskapsgrunnlaget § 8:

Informasjonen om utbyggingens konsekvenser for viltarter (fugl, pattedyr, amfibier) er mangelfull i miljørapporten

Det er registrert viktige funksjonsområder for en fugleart som er spesielt hensynskrevende og som har særlig stor nasjonal forvaltningsinteresse i nærheten av hvor det planlegges å bygge en rørgate. Arten er følsom for forstyrrelse, og bygging av rørgate med påfølgende menneskelig aktivitet vil trolig være forstyrrende for arten. Denne miljøverdien er ikke omtalt i konsesjonsøknaden. Dette er en mangel ved rapporten.

Det går ikke klart fram av rapporten om bekkekløfta er kartlagt for arter og verdifulle naturtyper. Det står at kløfta er befart, men det er uklart om den faktisk er kartlagt. Hvis den ikke er det, er dette nok en mangel i miljørapporten. Insekter er ikke kartlagt, kun vurdert ut i fra erfaring. Vi mener dette ikke er godt nok. Vassdragene våre er noe av den mest verdifulle naturen vi har. En vurdering av utbygging av vassdrag bør generelt baseres på grunnlag av kartlagte naturtyper og arter og ikke kun på erfaringer. Rapport om naturverdier i slike saker må gjennomføres av firma med kunnskap om kartlegging av naturtyper, rødlista arter, fisk og ferskvannsfauna.

Nordre Bolunga er Holtålenes mest verdifulle bekkekløft

Nordre Bolunga er registrert i forbindelse med bekkekløftprosjektet i Sør-Trøndelag i 2008 og fikk da verdi 4 – regional til nasjonal verdi, og er den mest verdifulle av de 8 lokaliteter som ble registrert i Holtålen. Grunneierne er tilskrevet etter registreringene og orientert om at lokaliteten kvalifiserer for vern under ordningen om frivillig vern av skog.

Det framgår av rapporten fra bekkekløftregistreringen at lågurtskog kombinert med stabil høy luftfuktighet skaper en gunstig lokalitet for mer krevende mykorrhizasopper og det er et godt potensiale for flere interessante funn. Langs elva i den trange kløftdelen og i fossesonene kan det være interessante bergveggkryptogamer knyttet til konstant høy luftfuktighet, men slike deler av lokaliteten er ikke undersøkt.

Det kan ut fra denne registreringen konkluderes med at Nordre Bolunga selv med en mangelfull registrering har regional-nasjonal verdi (verdi A-svært viktig) og at denne verdien til en viss grad skyldes arter som begunstiges av den høye fuktigheten som er langs elva. Bekkekløftregistreringen er noe mangelfull, idet noen vanskelig tilgjengelige områder med potensiale for mer fuktighetskrevende arter av kryptogamer ikke ble befart. Dette kunnskapshullet må tettes, men selv med dagens kunnskap frarådes utbygging.

...

Kraftstasjon er planlagt i flomutsatt sone

Kraftstasjonen kan bli overflømt ved flom. Dette vil få økonomiske konsekvenser for bruker og samfunn, og er ikke i tråd med en samfunnsstruktur som er robust mot klimaendringer og som skal tilpasses flomfare.

Bælinga renner gjennom et svært variert og verdifullt landskap

Meandrerende elvepartier er en sterkt trua naturtype. Selv om dette gjelder mest for elver i lavlandet så er også slike strekninger verdifulle i mere høyereliggende områder.

Slåttemark er en sterkt trua naturtype og er i tillegg en utvalgt naturtype.

Den intakte lavlandsmyra, Breimyra er vernet for å bevare et av de største ombrotrofe myrkompleksene i det indre av Trøndelags dalganger. Dette er sannsynligvis den største gjenværende og mer typiske nedbørsmyra i Holtålen.

Fylkesmannens vurdering etter vannforskriften

Målet med Vannforskriften er å ta vare på ulike brukerinteresser i forhold til vann

Ingen skal bruke vann i så stor grad at det reduserer andre brukerinteresser for vannet.

Menneskelig aktivitet kan påvirke vannet gjennom f.eks. forurensning og fysiske og hydrologiske endringer. Slike endringer kan igjen føre til endringer i f.eks. fiske- og bunndyrsamfunn og algevekst. Graden av forskyvning i forhold til naturtilstand sier noe om påvirkningsgraden. Vann klassifiseres etter en femdelt skala; Svært dårlig – Dårlig – Moderat – God – Svært god.

Alt vann skal ha minst god tilstand

God økologisk tilstand kan innebære en endring i forhold til naturtilstand (svært god tilstand). Det vil si at man kan påvirke vannet til en viss grad så lenge tilstanden ikke er dårligere enn god. Vannforskriften skal altså legge til rette for bærekraftig bruk av vann.

Bælinga er påvirket av reguleringen av Stor- og Litjbælingsjøen

Bælinga er i Vann-Nett registrert som en sterkt modifisert vannforekomst. Dette er vannforekomster som er påvirket av samfunnsnyttige inngrep (f.eks. vannkraftutbygging) i så stor grad at god økologisk tilstand ikke er oppnåelig. I slike vannforekomster er det satt et annet mål, Godt økologisk potensial, som tar hensyn til den påvirkningen som er gjeldende. Her er det krav om at miljøforbedrende tiltak, som er praktisk og økonomisk gjennomførbare i forhold til omfanget av inngrepet, skal iverksettes for å redusere den negative miljøbelastningen i størst mulig grad.

Registreringene som står i Vann-Nett i forhold til vannføringsregulering er usikre, da verken Holtålen kommune eller Fylkesmannen var kjent med vannføringsregimet i Bælinga da dette ble registrert. Dette gjenspeiles både i påvirkningsgrad (ukjent grad) og risikovurdering (usikker risiko grunnet manglende data) i Vann-Nett. Ut fra flyfoto og det som står i søknadens kap. 2.1.7 om Kjøremønster og drift av kraftverket vurderes dette sannsynligvis til å være en riktig vurdering. Det er ikke krav om minstevannføring i Bælinga i dag og bilder viser at elva til tider går tørr.

Vannforskriften skal følges opp gjennom sektorlovverk og alle med myndighet over vann skal vurdere tiltak for å nå miljømålene etter vannforskriften. Dermed må NVE også vurdere hvilke tiltak som kan være gjennomførbare i Bælinga for å nå målet om godt økologisk potensial for hele vannforekomsten. Hvis NVE velger å ikke gjøre tiltak, skal også det begrunnes ovenfor Vannregion Trøndelag.

Nedre del av Bælinga er ei bekkeløft med A-verdi. Elveløpet består i stor grad av blokk og grovt substrat i dette området og ei minstevannføring på 0,1 m³/s vil trolig gjøre at Bælinga kun går mellom steinene nedover elveløpet. Minstevannføringa i Bælinga bør derfor være betydelig større for å oppnå godt økologisk potensial og for å ta vare på den viktige bekkeløfta.

Med bakgrunn i målene etter vannforskriften mener vi at kraftverket i Bælinga bør avslås. Vi mener videre at NVE bør kalle inn reguleringene av Stor- og Litjbælingsjøen til konsesjonsbehandling etter vrl § 66 for å sikre en betydelig større minstevannføring i vassdraget.

Fylkesmannens vurdering av hvordan kraftverket påvirker reindrift

Tiltaksområdet ligger i vår-, høst-, høstvinter- og vinterbeitene for Gåebrien sijte

Områdene nordover og østover mot Bringen, Belingsjøene og Tverråfjellet er spesielt viktige for reindrifta da landet bl.a. benyttes som kalvingsområde. I tillegg går det flytteleier i området (ei av dem bare ca. 200 meter nord for tiltaksområdet), som bl.a. benyttes i fm. samling av rein i områdene rundt Mortenfjellet.

Selv om det kan se ut til at det helst er under anleggstida at de negative effektene på reindrifta er størst, så er det viktig å se effekten av alle planlagte og eksisterende tiltak innenfor reinbeitedistriktet i sammenheng. Den totale effekten av alle inngrep er større enn om man bare summerer effekten av hvert enkelt inngrep. Reindrifta er ei arealkrevende næring, og forstyrrelser/tap av reinbeiteland ett sted vil ha betydning for dynamikken og bruken av områdene på et annet sted.

Vi registrerer ellers at sakspapirene er sendt til reindrifta, og ber om at evt. innspill fra Gåebrien sijte blir tatt hensyn til i den videre behandlingen av søknaden. Tidligere innspill vi har fått fra reindrifta i fm. andre byggesaker i samme området, går på at området er spesielt sårbart og tåler ikke mer belastning av menneskelig aktivitet på den tida de benytter området, og at dette særlig gjelder om våren og høsten.

Med bakgrunn i at tiltaket berører reindriftas særverdiområder, varsler vi med dagens kunnskap og i påvente av en befaring for å vurdere tiltaket nærmere, innsigelse mot utbyggingen.»

NVE har holdt innsigelsesmøte med Fylkesmannen som redegjorde for sin innsigelse. Grunnlaget er todelt og knytter seg til naturmiljø og reindrift. Etter fylkesmannen syn vil kraftverket medføre negative konsekvenser for viktige naturverdier som bekkekløft med A-verdi, rødlistet rovfugl og landskap med stor verdi. Fylkesmannen mener videre at kraftverket vil berøre særverdiområder for reindriften, herunder en flyttlei som går 200 m nord for tiltaksområdet. Fylkesmannen savner også en samlet vurdering av belastning på reinbeitedistriktet. NVE opplyste at søker har besluttet å bygge Coanda-inntak og at øvre del av vannveien vil bli borehull i en lengde på 800 m istedenfor sprengt tunnel. Fylkesmannen har ikke endret syn på den del av innsigelsen som knytter seg til naturmiljø, og den blir derfor opprettholdt. Fylkesmannen er villig til å trekke den delen av innsigelsen som knytter seg til reindrift dersom det gjennomføres tilstrekkelige avbøtende tiltak.

Sør-Trøndelag fylkeskommune har ingen spesielle merknader til tiltaket i uttalelsen som er datert 01.08.2017:

«Sør-Trøndelag fylkeskommune har mottatt ovennevnte høring av konsesjonssøknad for å vurdere forholdet til automatisk fredete kulturminner innen tiltaksområdet. Vi beklager at uttalelsen er noe forsinket i forhold til høringsfristen.

Etter vår vurdering vil det være liten risiko for at det skal oppstå konflikt med automatisk fredete kulturminner i forbindelse med omsøkte tiltak.

Vi har derfor ingen spesielle merknader til det aktuelle tiltaket, men minner om den generelle aktsomhets- og meldeplikten etter kulturminnelovens § 8. Dersom det under arbeidet i marka skulle komme fram noe som kan være et fredet kulturminne, ber vi om at arbeidet stanses og at Sør-Trøndelag fylkeskommune blir varslet. Denne anmodningen må formidles til de som skal foreta de konkrete arbeidene i marka.

Vi gjør for øvrig oppmerksom på at denne uttalelsen bare gjelder Sør-Trøndelag fylkeskommune, og viser til egen uttalelse fra Sametinget.»

Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) opplyser i brev av 15.06.2017 at det foreslåtte planområdet ikke berører registrerte forekomster av mineralske ressurser eller masseuttak. DMF har derfor ingen merknader til søknaden.

Statens vegvesen har ingen merknader til tiltaket ifølge brev datert 05.07.2017.

Gåebrien sijte/Riast-Hylling reinbeitedistrikt opplyser i brev av 04.07.2017 at utbyggingsområdet er et viktig område for reindriften og at dette må tas hensyn til i anleggsperioden:

«Gåebrien sijte (Riast/Hylling reinbeitedistrikt) viser til at utbyggingsområdet er et viktig vår-, tidlig sommer-, høst- og kalvingsland, og dette må hensyntas i anleggsperioden. Området umiddelbart lenger opp for der tiltaket planlegges, representerer et særverdi – område. For at utbygging og virksomheten i området ikke skal få konsekvenser for reinen og driften, må det ikke foregå noen form for aktivitet i den tiden. For at arbeidet i området ikke skal influere på reinens beitero, kan arbeidet kun foregå i perioden; juli—august og i perioden januar – mars.

Det er allerede etablerte veger i nærheten til området, derimot vil det bli ei 20 meter bred åpen gate ned, og denne kan lede reinen ned til jernbane og dyrkamark. Det understrekes viktigheten av at rør som vannet skal ledes igjennom graves ned og ikke blir å utgjøre noe hinder på noen måte.

...

*Dersom utbyggingen viser seg å gi konsekvenser, så som vanskeligheter ved at rein trekker ned til jernbane og innmark, må utbygger besørge å skjerme med gjerder rundt innmark og langs jernbanen. Utbygger må sammen med distriktet blir enig om omforente løsninger for utbyggingsperioden. **Vi vil derfor be NVE forutsette at ovenfor nevnte må være på plass før en eventuell konsesjon blir gitt.***

Konklusjon:

Reinens behov må hensyntas, og tiltakshaver skal være i dialog med formannen for Gåebrien sijte med tanke på å løse og eliminere bort eventuelle ulemper det måtte få reinen og reindrifta. Dersom konsekvensene som følge av utbyggingen blir vanskeligheter med at rein trekker ned til jernbane og innmark, må utbygger besørge at det skjerms med gjerder rundt innmark og langs jernbanen.»

Holtålen SV krever avslag på søknaden i brev av 01.07.2017:

- 1. Holtålen SV mener at all kraftutbygging i vassdrag når bør avsluttes. Norge har oppfylt alle forpliktelser ovenfor EU med 67,5 prosent fornybar energi innen 2020 med god margin med alle de søknader som allerede er godkjent for utbygging.*
Norge har også et stort overskudd på kraft og eksporterer i et normalår mellom 8 og 12 TWH. Dersom det mot all formodning er nødvendig å produsere mer kraft, mener Holtålen SV at en oppdatering av gamle turbiner og ikke minst økt satsing på energiøkonomisering (ENØK- tiltak) er rett vei å gå fremfor å legge nye bekker og elver i rør, slik denne konsesjonssøknaden legger opp til.
- 2. Holtålen SV mener at den kortvarige og sterkt mangelfulle befaringen som er lagt til grunn for rapporten om biologisk mangfold inneholder store feil og mangler. Bælinga*

er som kjent et sidevassdrag til Gaula som ble vernet i verneplan III i 1986. Her bør vi derfor kreve en vesentlig bedre saksutredning enn det som legges til grunn i rapporten fra konsultentselskapet Rambøll. En rekke lokaliteter for rødlistearter er ikke kommet med i denne utredningen.

At en ikke navngitt miljøansvarlig i Holtålen kommune har vært kontaktet av Rambøll angående dyre- og fugleliv. Resultatet av denne kontakten kommer overhodet ikke frem i rapporten.

Selv om utbyggingen ligger 0,001 MW under kravet til maksimal størrelsesorden for denne type utbygginger, mener vi kvaliteter i vassdraget har så store verdier at de må undersøkes grundigere.

3. Reindrift og samiske interesser. Reindriftskartet viser at utbyggingsområdet ligger godt innenfor distriktsgrensa for Riast/Hylling Reinbeitedistrikt (Gåebrien sijte). Både inntaket og vannveier ligger innenfor området med vårbeite, høst vinterbeite og vinterbeite for reinflokken som teller om lag 4.500 dyr. Reinen vil bli vesentlig forstyrret av økt ferdsel og støy i området og kan endre bruken av trekk- og drivningsleier i anleggsperioden. Reindrift – som er en viktig arbeidsplass i Rørosregionen – vil ved en utbygging miste et verdifullt beiteområde i en periode på året da flokken trenger ro og godt beite etter vinteren.

Konklusjon:

Holtålen SV mener med bakgrunn i de tre hovedpunktene som er listet opp at NVE må avslå søknaden om en utbygging av Bælinga i Haltdalen.»

Naturvernforbundet i Rørosregionen krever avslag på søknaden i brev av 03.07.2017:

«Naturvernforbundet i Rørosregionen mener at i utgangspunktet bør all vannkraftutbygging i Norge nå avsluttes. Norge eksporterer årlig mellom 10-15 TWH og den omsøkte utbygginga i Bælinga er totalt unødvendig for verken lokal- eller nasjonal kraftforsyning. Dersom det mot all formodning er nødvendig med ytterligere kraftproduksjon må dette gjøres ved oppgradering av eldre turbiner i eksisterende vannkraftverk og ytterligere satsing på ENØK.

Vi begrunner vårt krav om avslag på følgende hovedmomenter:

Ikke minst preges rapporten som er utført av Rambøll om botaniske verdier i vassdraget av store feil og mangler. En ny rapport med større fokus på rødlistearter må legges frem før konsesjonssøknaden kan gå videre. Dette påpekte vi et brev til NVE datert 26. juni der vi ønsket at konsesjonsbehandlingen av Bælinga ble utsatt inntil en akseptabel botanisk rapport ble lagt frem.

...

Vi savner også at verken søknaden eller vedlagte rapporter tar opp hvordan en eventuell utbygging stiller seg i forhold til Vanndirektivet.

Den omsøkte utbygginga ligger godt innenfor beiteområdene for Gåebrien sijte med til sammen 4.500 reinsdyr fordelt på 10 sijda-andeler. Vedlagte kartskisser til søknaden – samt våre egne samtaler med reindriftsutøvere i Gåebrien sijte – viser at både inntak og vannvei for den planlagte utbygginga ligger innenfor beiteområdet. I tillegg er det ei viktig drivningslei rett nord for inntaket og ei trekklei litt øst for prosjektområdet.

Reindrift er en viktig næringsvei i Rørosregionen som med ringvirkninger innen slakterier og innleid hjelp sysselsetter et høyt antall personer. Reindriftnæringa forteller til Naturvernforbundet i Rørosregionen at de stadig føler sin næring truet på grunn av forskjellige typer utbygginger.

Bælinga er ei sideelv til Hulta som igjen er et sidevassdrag til Gaula. Gaula ble varig vernet mot kraftutbygging i Verneplan III for vassdrag i 1986. Selv om den skisserte utbygginga kommer under kravet til maks størrelse på 1 MW mener Naturvernforbundet i Rørosregionen at en utbygging slik det er skissert i søknaden i svekker verneverdiene i Gaula med sidevassdrag.

Konklusjon: *Naturvernforbundet i Rørosregionen mener at NVE må avslå søknaden fra Gauldal Energi A/S om en utbygging av Bælinga.»*

FNF Sør-Trøndelag m.fl. går imot at det gis konsesjon i brev av 04.07.2017:

«Konklusjon

Vi går mot bygningen av kraftverket i Bælinga på grunn av at det er potensiale for å finne rødlistede arter og det er dårlig utredet om tiltaket strider mot vanndirektivet.

Rødlistearter

Det står at rødlistearter ikke kommer påvirkes negativt på grunn av at det uansett er tørt i bekkekløften i perioder. Vi mener at man risikerer å dra forhastede konklusjoner om det. De organismer som finnes i bekkekløften er der på grunn av de fuktforhold som finnes der i dag. Fuktigheten i bekkekløften kommer til å endres med bedre livsvilkår for tørketålige arter som kan konkurrere ut andre arter.

Det står at det er potensiale for å finne flere rødlistearter på grunn av at det var vanskelig å komme ned i bekkekløften og at det finnes kalkrike partier. Vi mener at utrederne har lagt for liten vekt på det. Vi viser til NVE rapport 102 2015 der etterundersøkelser fant over fem ganger flere rødlistearter enn kraftselskapenes egne utrederne.

Rovfugler

Det står i miljørapporten at utrederne har tatt kontakt med fylkesmannen og fått opplyst at det ikke finnes noen rovfugler i området. Naturvernforbundet i Rørosregionen kjenner til flere kongeørnreir og hubroreir i influensområdet. De tok kontakt med fylkesmannen og fikk da opplyst at de ikke kan huske å ha vært i kontakt med utrederne om dette.

Kraftverket kommer til å gi økte forstyrrelser, også i driftsfasen, og hekkeplassene risikerer derfor å gå tapt. Det er noen år siden hekkeplassene ble brukt, men det betyr ikke at de allerede har mistet sin verdi. Både hubro og kongeørn kan i en periode bruke andre hekkeplasser i nærområdet før de kommer tilbake.

Vanndirektivet

Hverken søknad eller rapporten om naturverdier tar opp vanndirektivet. Bælinga er klassifisert som SMVF. I vannforskriften kan man lese:

"Tilstanden i kunstige og sterkt modifiserte vannforekomster skal beskyttes mot forringelse og forbedres med sikte på at vannforekomstene skal ha minst godt økologisk potensial og god kjemisk tilstand, i samsvar med klassifiseringen i vedlegg V og miljøkvalitetsstandardene i vedlegg VIII."

I henhold til forvaltningsplanen for Trøndelag er miljømålet for Bælingas nedre del dagens tilstand. Det står ikke noe i søknaden eller rapporten om naturverdier hvordan kraftverket kommer til å påvirke mulighetene for å oppnå det. Vi mener at risikoen er stor for at tilstanden blir dårligere og at NVE derfor må avslå søknaden.

Uttalelsen støttes av: FIVH-Trondheim, Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag, Norsk Botanisk forening Trøndelagsavdelinga, Norsk Ornitologisk Forening avdeling Sør-Trøndelag, Syklistenes Landsforening, Trondhjems Kajakklubb, Trondhjems Turistforening og Trondheim Turmarsjforening.»

Norges Miljøvernforbund (NMF) krever avslag på søknaden i brev datert 09.05.2017 der vi gjengir følgende:

«...

Spesielle grunner til at NMF mener at det ikke må godkjennes en utbygging i Bælinga vassdraget:

En utbygging vil føre til en redusert vannføring i bekkekjøfta som er klassifisert som verdi A i den nasjonale verdivurderingen av bekkekjøft. Dette kan igjen føre til tap av registrerte rødlistearter.

NMF mener at en slik kortvarig befaring for å se hvilket artsmangfold, herunder rødlistearter som finnes i hele influensområdet, er alt for dårlig for å få kartlagt hele området grundig. Dette ser vi et gjentakende problem ved alle slike befaringer gjort av biologer for å kartlegge rødlistearter og artsmangfold når det gjelder vannkraftutbygging.

Bælinga vassdraget er et vernet sidevassdrag til Gaula, og selv om utbyggingen kommer under kravet til maks størrelsesorden på 1 MW, mener NMF at nå er på tide at alle vernede vassdrag får være i fred for videre utbygging.

NMF minner også om at alle kraftverk kan få produksjonstopp grunnet tekniske problemer, slik at vassdrag kan bli tørrlagt i lengre perioder med de følger dette kan få for bunndyr og fisk.

En utbygging i Bælinga vassdrag vil sammen med andre utbygginger i samme område utgjøre stor belastning på området både visuelt, og også når det gjelder årlig forskjell på vannføring, som artsmangfoldet har tilpasset seg igjennom tusenvis av år.

Konklusjon:

NMF mener på generelt grunnlag som nevnt innledningsvis, og ved de opplistede punkter at NVE må avslå søknaden fra Gaudal Energi A/S om en utbygging av Bælinga vassdraget.»

Gaudal Energi AS har sendt kommentar til innkomne uttalelser i e-post av 21.08.2017:

...

Vi har lest uttalelsene som har kommet inn, vurderte å svare på uttalelsen fra fylkesmannen.

Jeg syntes den var drøy, det hørt ut som vi drev miljøkriminalitet og ikke tok hensyn til noen ting basert på flyfoto av Bælinga. Synes det er ille og uttale seg slik uten å sette seg bedre inn i saken.

Utenom tidsperioden vi tapper fra Bælingsjøene (des-mars), går det normal vannføring i Bælinga. Stenging av tappeluke ved Litjbælingsjøen blir utført i slutten av mai og da er sjøen full og dammen går med overløp. Det hender at vi slipper vann i en liten periode på august, men dette skjer ikke hvert år. Luka ved Storbælingsjøen blir stengt ved påsketider, for å få fylt opp igjen sjøen med smeltevann. Det er vi avhengig av for å få fylt magasinet i og med at det

bare er et nedslagsfelt på kun 4 km². Tror ikke det er mulig å kjøre denne reguleringen mer skånsomt enn det vi gjør i dag...»

Tilleggsopplysninger

Gauldal Energi AS har etter NVEs sluttbefaring sendt e-post datert 29.09.2017 med et notat om reguleringene av Bælingsjøene og kommentar til Fylkesmannens uttalelse om bekkekløfta. Det er vedlagt bilder og en e-post fra Rambøll som gjorde undersøkelsen av biologisk mangfold til søknaden.

«Vi mener at bekkekløfta er godt nok befart og at de undersøkelsene som er utført er tilfredsstillende. Rapporten er utarbeidet av et firma med god nok erfaring til å foreta de nødvendige vurderinger.

BM rapporten fra Rambøll er utført etter at hele bekkekløfta er befart, og er ikke basert på generelle erfaringer.

Minstevannsføring fra Bælingsjøene er ikke en del av søknaden. Dette er konsesjonsfrie sjøer iht. konsesjon av 23.06.95 Raubergfossen kraftstasjon.

Gauldal Energi AS regulerer sjøene på en hensynsfull måte med tanke på vannføringen i vassdraget.

Storbælingsjøen blir tappet ned en gang hvert år. Reguleringen starter når det begynner å bli lite i vassdraget. Tidspunktet varierer normalt mellom primo desember og medio januar. Sjøen blir tømt i løpet av to måneder. Luka blir satt ned igjen i månedsskiftet april-mai. Nedbørsfeltet på Storbælingsjøen er så lite at snøsmeltinga sørger for å fylle sjøen igjen. Den er normalt fylt opp igjen til medio juni. Dette gir normal vannføring i Bælinga på strekningen mellom Stor- og Litjbælingsjøen.

Litjbælingsjøen reguleres i samme tidsrom, luka blir åpnet samme dag som vi åpner på Storbælingsjøen. Det går ca. tre måneder fra åpning til sjøen er tømt til LRV. Luka stenges ultimo mai. Reguleringen på full sjø tilsvarer ca. 1 m³/s. Det vil si en lukeåpning på 25 cm. Til tross for åpen luke fylles sjøen ultimo mai, og går med overløp. I perioder med lite nedbør har vi tappet ned magasinet med 1,5-2m for å sikre vannføring i vassdraget. Uansett vil tapping avsluttes ultimo september.

Når det gjelder forholdet til en truet fugleart som er observert i bekkekløfta, så var det beklagelig at dette ikke ble med i konsesjonssøknaden. Det ble tatt kontakt med fylkesmannen i forbindelse med søknaden (se vedlagt notat fra Geir Frode Langelo, Rambøll). Utbyggingen medfører ingen aktivitet i selve bekkekløfta. Nærmeste aktivitet blir ned graving av rørgate 150-200 m fra kanten.

Når det gjelder forholdet til reinbeitedistriktet, kan vi ikke se at en eventuell utbygging skal utgjøre noen stor konsekvens for dem. Ved en eventuell utbygging vil vi selvsagt ha en tett dialog med reinbeitedistriktet.

Undertegnede har også gått igjennom hele bekkekløfta. Dette ble også utført dagen før sluttbefaringa den 11.09.17.

Vi vedlegger bilder som ble tatt ved denne befaringa som viser bekkekløfta med samme vannføring som den hadde underbefaringa den 12.09.17.»

Fra Rambølls e-post om undersøkelsen av bekkekløfta, datert 12.09.2017, gjengir vi følgende:

«... Vi er enig i Fylkesmannens vurdering av bekkekløftens verdi, noe som også er slått fast i vår rapport om biologisk mangfold. Den har stor verdi. Det ligger imidlertid ikke til vårt mandat å ta stilling til om den kan bygges ut eller ikke, vi vurderer helt konkret virkningene av en utbygging på det biologiske mangfoldet i tiltaksområdet og bekkekløfta.

Det kommenteres at det er registrert viktig funksjonsområde for en hensynskrevende fugleart, som ikke er omtalt i rapporten. Dette er selvsagt beklagelig. Vi sendte en foresørsel både til Fylkesmannen (Guttevik) og miljøansvarlig i kommunen 03.07.2012. Vi fikk svar frå Guttevik samme dag om at hun bare har kunnskap om det som er offentlig tilgjengelig, og at hun derfor videresender spørsmålet til Kjell Seljevoll. Dessverre fikk vi aldri svar frå ham, og det rant da ut i sanden, dessverre.

Så stilles det spørsmål om bekkekløften er kartlagt og ikke bare befart. Det mener vi går fram av hele rapporten, med navnsatte moser, kommentarer om manglende lungeneversamfunn m.m. I tillegg til at s. 8 i rapporten står:

«De naturfaglige undersøkelsene ble gjort under brukbare vær- og arbeidsforhold med skiftende regn og sol, og med god sikt. Både elvestrengen og rørtraseen, samt området for inntak ble undersøkt. Også områder for atkomstveger og ev. andre potensielle områder for fysiske inngrep ble undersøkt og vurdert med tanke på naturverdier og biologisk mangfold. Hele influensområdet ble undersøkt både med tanke på karplanter, moser og lav. Også andre organismegrupper, slik som sopp og fugl m.m. ble registrert i den grad en observerte noe av interesse. GPS ble benyttet for nøyaktig stedfesting av interessante funn.»

Fylkesmannen viser til at det i rapporten frå bekkekløftregistreringene står at det er stabil høy luftfuktighet. Vår kommentar til dette er at under bekkekløftregistreringen så undersøkte de ikke selve bekkekløften, da det var for stor vannføring. Bekkekløftregistreringen omtalte også en foss på 80 m høyde fritt fall, noe som ikke stemmer. Men slike mistolkede observasjoner bidrar til feilvurderinger i forhold til luftfuktighet. Dette var altså en antakelse. Vi var nede langs hele bekkekløften i 2016. Da var vannføringen svært liten, og de biologiske funnene tyder på at bekkekløften ikke har kontinuerlig høy luftfuktighet. Dette ble redegjort for i rapporten. Den lave vannføringen i perioder av året er nok årsaken til det. Vi fant ikke arter som tyder på stabil høy luftfuktighet. Vi mener likevel at bekkekløften har stor verdi, også i forhold til biologisk mangfold, spesielt fordi fjellet her er kalkrikt. Men det vi mener er diskontinuitet i luftfuktigheten gjør at vi er nokså sikre på at utbygging (i praksis lav vannføring i perioder) ikke vil få konsekvenser for arter i bekkekløften.

Når det gjelder bunnfauna (insekter) i slike elver, så er det ikke vanlig å undersøke slike uten at det foreligger grunnlag for å tro at det finnes rødlistearter. Bl.a. begrenses dette av ressursene som stilles til rådighet for slike prosjekter.

Fylkesmannen skriver at rapporter om naturverdier i slike saker må gjennomføres av firma med kunnskap om naturkartlegging. Vi opplyser om at Geir Langelo, som har foretatt undersøkelsen, har foretatt 150-200 kartlegginger for småkraftprosjekter, og har holdt på med naturkartlegginger og konsekvensutredninger i over 10 år. Noen av prosjektene har også blitt evaluert av NVE sine evalueringer av småkraftprosjekter og kommet godt ut av det. Så sent som i forrige uke kartla vi rødlistearter langs Reisaelva på oppdrag frå nasjonalparkstyret. Så vi vil påstå at kompetansen er tilstede og at det ikke bør være et tema.»

NVEs vurdering

Kriterier for konsesjon i verna vassdrag

I *Forskrift om rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag* vedtatt i 1994 er de nasjonale mål for forvaltningen av de vernede vassdrag gitt ved Stortingets behandling av verneplanene for vassdrag, bl.a. i Innst. S. nr. 10 (1980-81).

For å oppnå målene, må det særlig legges vekt på å gi grunnlag for å:

- unngå inngrep som reduserer verdien for landskapsbilde, naturvern, friluftsliv, vilt, fisk, kulturminner og kulturmiljø,
- sikre referanseverdien i de mest urørte vassdragene,
- sikre og utvikle friluftslivsverdien, særlig i områder nær befolkningskonsentrasjoner,
- sikre verdien knyttet til forekomster/områder i de vernede vassdragenes nedbørfelt som det er faglig dokumentert at har betydning for vassdragets verneverdi,
- sikre de vassdragsnære områdenes verdi for landbruk og reindrift mot nedbygging der disse interessene var en del av grunnlaget for vernevedtaket.

I St.prp. nr. 75 (2003-2004) *Supplering av verneplan for vassdrag*, ble det foreslått å åpne for konsesjonsbehandling av kraftverk med installert effekt inntil 1 MW i verna vassdrag. Dette ble vedtatt av Stortinget den 18.02.2005, jf. vedtak nr. 240. En klar forutsetning for å gi tillatelse er likevel at verneverdiene ikke blir svekket, jf. § 35 post 5 i vassressursloven. Det må gjøres en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle, der det blir lagt vesentlig vekt på verneverdiene, jf. samme paragraf, post 8. NVE legg særlig vekt på endringer i vannføringsregimet og naturinngrep i vurderingen av hvilke virkninger en utbygging vil ha på verneverdiene. Dersom verneverdiene kan ivaretas gjennom omsøkte planer for et kraftverk i et vernet vassdrag, skal det deretter gjøres en vurdering av om fordelene ved tiltaket er større enn ulempene, jf. § 25 i vannressursloven.

Bælinga kraftverk er planlagt med en installert effekt på 0,999 MW i ei mindre sideelv av Gaula som ble vernet i 1986 (Verneplan III). Vassdraget er sentrale deler av et variert og kontrastrikt landskap som omfatter både fjellområder i innlandet, daler og utløp til fjord. Det er stort naturmangfold knyttet til geomorfologi og elveløpsformer, botanikk, vannfauna og landfauna. Gaula har store kulturminneverdier og er viktig for friluftsliv.

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter tilsiget fra et breffritt nedbørfelt på 46,2 km² ved inntaket der middelvannføringen er beregnet til 1,82 m³/s. Effektiv innsjøprosent i feltet er på 0,8 %. Avrenningen varierer fra år til år med dominerende vår- og høstflommer, men det kan også inntreffe store flommer om sommeren. Reguleringsmagasinene Litlbælingsjøen og Storbælingsjøen har et samlet volum som tilsvarer 11 % av tilsiget til kraftverket. Sammen med myrområdene i nedbørfeltet jevner ut noe av flomtoppene i Bælinga. Magasinene fylles normalt opp i løpet av fire til seks uker under snøsmeltingen i mai og juni. Deretter er det overløp med liten forskjell fra naturlig vannføring inntil tappingen pågår i desember-mars.

Laveste vannføring opptrer gjerne om vinteren, og 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 180 og 80 l/s med nåværende tapperegime fra reguleringsmagasinene. Det er ikke planlagt å endre tappingen som styres av driften av Raubergfossen kraftverk nedenfor

utbyggingsstrekningen i Bælinga. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 100 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 600 l/s og minste driftsvannføring vil bli 30 l/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 100 l/s hele året. Ifølge søknaden vil dette medføre at 28 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

NVE har kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

Med en maksimal slukeevne tilsvarende 33 % av middelvannføringen og foreslått minstevannføring på 100 l/s hele året vil dette gi en restvannføring på omtrent 1,30 m³/s rett nedstrøms inntaket som et gjennomsnitt over året. Det framgår av tilsigskurvene for et vått, middels og tørt år at flommer og dynamikken i vannføringen blir lite påvirket, men lavvannsperiodene om sommeren og høsten får lengre varighet når kraftverket kommer i drift. Vinterstid vil det stort sett bare være minstevannføring tilbake i elveleiet da tilsiget fra restfeltet nedenfor inntaket er minimalt. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 228 dager i et middels vått år og 186 dager i et tørt år. Vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring i 137 dager i et middels vått år og 179 dager i et tørt år og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet nedenfor inntaket vil i gjennomsnitt bidra med 20 l/s ved kraftstasjonen.

Produksjon og kostnader

Med bakgrunn i de hydrologiske dataene som er lagt frem i søknaden, har søker beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Bælinga kraftverk til omtrent 8,0 GWh fordelt på 3,8 GWh vinterproduksjon og 4,2 GWh sommerproduksjon. NVE har utført enkle produksjonsberegninger og funnet at søkers produksjonsestimat virker rimelig.

For vannvei med delvis konvensjonelt drevet tunnel (alternativ 1) er byggekostnadene for Bælinga kraftverk beregnet til 46,2 mill. kr, noe som gir en utbyggingspris på 5,80 kr/kWh med prisnivå 01.12.2016. Kostnadene for alternativ 2 med deler av vannveien utført som retningsstyrt borehull er estimert til 41,6 mill. kr. Dette gir en utbyggingspris på 5,20 kr/kWh.

NVE har foretatt enkle beregninger av kostnader for alternativ 2 ut ifra vårt "Kostnadsgrunnlag for små vannkraftanlegg (<10 MW)" med prisnivå 1.1.2017, og ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Forskjellen er på - 12 %, noe som er innenfor den usikkerheten det normalt er ved et slikt kostnadsoverslag (ca. ±20 %). Søker opplyste på NVEs sluttbefaring at dette alternativet for vannvei blir foretrukket dersom det gis konsesjon.

Energikostnaden over levetiden (LCOE) er beregnet til 0,42 kr/kWh (usikkerhet i spennet 0,35-0,48) og tilsvarer den verdien kraften må ha for at prosjektet skal få positiv nettonåverdi. Beregningene forutsetter en kalkulasjonsrente på 6 %, økonomisk levetid på 40 år og drifts- og vedlikeholdskostnader på 7 øre/kWh.

NVE vurderer at kostnadene for å bygge Bælinga kraftverk (alternativ 2) ligger nær gjennomsnittet for andre vind- og småkraftverk som har endelig konsesjon per 1. kvartal 2016, men som ikke er bygget. Ved en eventuell konsesjon vil det likevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten.

Naturmangfold

Terrestrisk miljø

I tiltaksområdet finnes naturtypen bekkekløft og bergvegg der Nørdre Bolunga er oppført med verdi 4 (A – svært viktig) i bekkekløftprosjektet. På grunn av høy vannføring var sentrale deler av kløfta utilgjengelig under registreringen til prosjektet 29.-30.08.2008. Vi gjengir avsnittet derfra om vurdering og verdisetningen av kløfta:

«Det aktuelle elvesegmentet har en svært markert kløftdel, som er dypt nedskåret og lite tilgjengelig. Bortsett fra et lite areal som kommer med i øvre kant er hele arealet eldre naturskog, men påvirket av eldre plukkhogst og med lite død ved, men lokalt med eldre trær som begynner å gå over ende. Lågurtgranskog kombinert med stabil høy luftfuktighet synes å skape en gunstig lokalitet for mer krevende mykorrhizasopper, og det er godt potensial for flere interessante funn. Elvesonen langs den sentrale kløftdelen var utilgjengelig med den vannføring som var. Her og i fossesonene kan det være interessante bergveggkryptogamer knyttet til konstant høy luftfuktighet.

Nørdre Bolunga vurderes å ha høy biologisk verdi.»

Flere høringsuttalelser legger denne beskrivelsen til grunn for sin motstand til prosjektet. Fylkesmannen har gitt/varslet innsigelse til søknaden med negative virkninger på naturmangfoldet som hovedbegrunnelse.

Undersøkelsen av biologisk mangfold for søknaden ble utført i felt av Rambøll 28.06.2012 og supplert med registrering i hele kløfta på lav vannføring 26.10.2016. I miljørapporten beskrives utbyggingsområdet som ei bratt og dyp bekkekløft med et flattere parti øverst. Bekkekløftprosjektets rapport om denne elva nevner en foss med fritt fall på 80 meter. Da hele kløfta ble undersøkt i 2016, var høyeste fossefall ca. 10 meter. Under forhold med flomvannføring vil nok likevel elvas topografiske utforming med stedvis bratte løp og blokkstein fremstå som visuelt dramatisk.

Søknadens miljørapport har gitt naturverdiene knyttet til prosjektet stor verdi og konsekvensene av en utbygging vurderes som middels/lite negativt. Fra vurderingen av tiltakets omfang og virkning på side 23 i Rambølls rapport gjengir vi følgende:

«Verdivurderingen er gjort uavhengig av avbøtende tiltak, mens omfangs- og konsekvensvurderingen er gjort under forutsetning av at de vanlige avbøtende tiltakene, slik som minstevassføring og tiltak for fossefall m.m. blir gjennomført. Det ble registrert tre rødlistede sopparter under bekkekløftundersøkelsen i 2007. En utbygging vil ikke få negative konsekvenser for disse. Flekkvis kalkrike områder øker sannsynligheten for at flere rødlistearter kan finnes. Varierende vannføring med alminnelig lavvannføring helt ned til 100 l/s vitner likevel om at elva til tider er svært tørr, og at fuktforholdene derfor er ustabile. Dette medfører at de mest fuktrevende artene vil falle ut. Under befaringen i oktober 2016 var det tørt i kløfta, og det var lite vann i elva. Det var ingen tegn til fosserøyk eller vannsprut som går ut over elvebredden. Tørketolerante moser som heigråmose var vanlig helt ned til elvekanten. Det ble ikke funnet lav på trær nede ved elva som indikerer kontinuerlig fuktige miljø, som f.eks. arter fra lungeneversamfunnet. På bergveggene var mosedekket sparsomt med lavere dekningsgrad enn det som forventes om fuktigheten var høy. I sum tolker vi funnene som at kløfta regelmessig er relativt tørr, og at arter som krever høy kontinuerlig luftfuktighet ikke klarer å etablere seg der. Vi mener derfor at den utbyggingen som er planlagt her er av et slikt omfang at det ikke vil påvirke vegetasjonen i kløfta på en måte som reduserer det biologiske mangfoldet.

Biomasseproduksjon av bunnfaunaen vil trolig ikke bli negativt påvirket av tiltaket, og en regner derfor ikke med at fossefall og andre fugler som er knyttet til slike habitat vil bli skadelidende. I hekkesesongen vil det være full snøsmelting og en vassføring som langt overstiger kraftverkets kapasitet.

I sammenheng med biologisk mangfold er ikke fisk noe viktig tema i Holda.

Med de avbøtende tiltakene som er foreslått for prosjektet, så regnes samlet omfang av denne utbygginga for lite/middels negativt.

Samlet vil prosjektet gi middels/liten negativ konsekvens for naturmiljøet om de generelle avbøtende tiltakene blir gjennomført.»

Rambøll er enig i at kløfta har stor verdi, men at de biologiske funnene fra deres registrering ikke tyder på at kløfta har kontinuerlig høy fuktighet, men at den er regelmessig relativ tørt. NVE mener at diagrammene i søknaden som viser vannføringen i et vått, middels og tørt år før og etter utbygging, støtter Rambølls vurdering at det i perioder av året er svært lav vannføring.

Det er påvist tre rødlistearter av sopp i bekkekløftprosjektets registrering; to mykorrhizasopper i lågurtgranskog, en i øvre og en i nedre del av kløfta og en vedboende sopp på en stubbe i øvre del. Lokalt er det god næringstilgang, og det relativt sparsomme totalarealet i kløfta har forholdsvis stor artsriksdom og en karplanteflora som spenner fra varmekjære arter som krattfiol og tysbast til fjellplanter som snøsildre. NVE har søkt i Artsdatabanken 12.12.2017 der de påviste rødlisteartene er omtalt og gjengitt noe forkortet nedenfor.

Gallestorpigg (marsipanstorpigg, VU) danner symbiose mellom sopp og planterøtter (mykorrhiza) med furu og gran i kalkbarskog og iblant også i rik lågurtgranskog. Arten er bare registrert i gammelskog og belagt fra ca. 20 lokaliteter i Norge, tre av dem ble gjort i 2007 da arten tydeligvis hadde gunstige vilkår. Funnet i bekkekløfta utgjør en ny nordgrense. Gallestorpigg ble også funnet på omkring samme tidspunkt litt høyere opp langs Gaula.

Gulbrun storpigg (NT) danner mykorrhiza med gran i (frisk) lågurtgranskog og kalkgranskog som er en rødlistet naturtype (VU). Det er omtrent 135 kjente lokaliteter i landet.

Svartsonekjuke (NT) finnes i gammel barskog, først og fremst i granskog, men også i furuskog. Arten er nedbryter (saprotrof) på middels til sterkt nedbrutte, gjerne grove gran- og (vesentlig sjeldnere) furulæger.

Ingen av de rødlistede soppartene er fuktighetskrevende eller direkte knyttet til vannføringen i elva. De vil neppe bli påvirket av utbyggingen da det ikke vil komme fysiske inngrep i kløfta.

I bekkekløftprosjektet ble registreringen gjort tidlig i soppsesongen, og særlig for mykorrhizasopp. Området vurderes å ha potensial for flere interessante arter. På litt lengre sikt er det også potensial for mer vedboende arter siden det begynner å bli en del læger, særlig i de øvre deler på østsida.

Det er ikke påvist rødlistede lav, moser eller karplanter, og ikke funnet spesielle signalarter. NVE mener at elva gir lite fosserøyk utenom i flomperioder da det mangler større fosser. I elveløpet er det mye ur og store blokker som vannet forsvinner imellom. Ulempen for vegetasjonen langs elva er at lavvannsperiodene om sommeren får lengre varighet dersom kraftverket kommer i drift. Med relativ lav slukeevne og sesongtilpasset minstevannføring kan påvirkningen trolig bli begrenset.

Reirlokaliteter for kongeørn finnes i nedre del av bekkekløfta. Ifølge Fylkesmannen er arten spesielt hensynskrevende og har særlig stor nasjonal forvaltningsinteresse. Naturvernforbundet nevnte under

NVEs sluttbefaring at det er flere år siden det sist ble påvist hekking, men ørn observeres i området fra tid til annen. FNF Sør-Trøndelag og Naturvernforbundet opplyser at det også finnes reirplasser for andre rovfugler som hubro i influensområdet. Selv om rørtraseen ligger utenfor kløfta, slik at påvirkningen på rovfugl trolig er begrenset, kan det bli forstyrrelser i anleggsperioden og under vedlikeholdsarbeid dersom kraftverket får konsesjon og blir bygget.

Søknaden nevner også at en må forvente at bjørn, gaupe og jerv (alle i kategori truet - EN) opptrer sporadisk i influensområdet. Kadaver etter bjørn er registrert i Rovdyrbasen.

For å oppnå de nasjonale målene for forvaltningen av vernede vassdrag legger NVE i søknaden for Bælinga kraftverk vekt på å unngå inngrep som reduserer verdien for naturmangfold. Gaulavassdraget er vernet bl.a. på grunn av botaniske verdier. Nørdre Bølunga er ei bekkekløft som har nasjonal verdi A og framstår som mer eller mindre urørt selv om vannføringen i elva fra de konsesjonsfrie magasinene Litlbælingsjøen og Storbælingsjøen i lang tid har vært regulert. Etter vår oppfatning har tapperegimet medført små endringer i naturlig vannføring i bekkekløfta, og artsamfunnet i og langs elva er trolig lite påvirket av reguleringen. NVE mener at en utbygging vil svekke verneverdiene og komme i konflikt med de rikspolitiske retningslinjene for vernede vassdrag.

Vi legger også til grunn Olje- og energidepartementets *Retningslinjer for små vannkraftverk* (2007) i våre vurderinger. Tiltak som kommer i konflikt med biologisk mangfold av stor verdi må påregne pålegg om avbøtende tiltak som reduserer konflikten eller andre miljøtilpasninger dersom det blir gitt konsesjon. Søkers forslag til minstevannføring vil etter NVEs oppfatning ikke opprettholde tilstrekkelig med fuktighet til artene i og langs elva.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Bælinga kraftverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser, tilleggsopplysninger og NVEs egne erfaringer. Vi har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den . Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldloven § 8.

I influensområdet til Bælinga kraftverk finnes det ei bekkekløft med A-verdi. En eventuell utbygging av Bælinga, som ligger i et vernet vassdrag, kan etter NVEs mening til en viss grad være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5.

NVE har også sett påvirkningen fra Bælinga kraftverk i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. Øverst i sidevassdraget ligger de konsesjonsfrie reguleringsmagasinene Litlbælingsjøen og Storbælingsjøen. I Holda ligger inntaket for Rødbergsfossen kraftverk rett nedstrøms det planlagte utløpet av kraftstasjonen. Dersom Bælinga kraftverk får konsesjon og blir bygget, vil Holda og sideelva Bælinga preges av kraftutbygging i mye større grad enn i dag i det vernede vassdraget. Dette vil gi økt belastning og svekke naturmangfoldet som er et av kriteriene for at Gaula ble vernet. I andre deler av Gaulavassdraget er det også enkelte mindre kraftverk som er bygget, har fått konsesjon eller fritak fra konsesjonsbehandling.

Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet i det vernede vassdraget er dermed blitt vurdert, jamfør naturmangfoldloven § 10. Etter vår oppfatning er den så stor at den kan bli avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke får avgjørende betydning for konsesjonsspørsmålet.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Landskap, friluftsliv og brukerinteresser

Prosjektet ligger innenfor landskapsregion 27.03 Ålen i dal- og fjellbygdene i Trøndelag (Pushmann 2005). Utbyggingsområdet preges av den markante bekkekløfta Nørdre Bølunga som er dypt nedskåret i terrenget, urørt og lite tilgjengelig. Sidene er til dels stup med rasmark eller bratte med grandominerte lier. Nord for kløfta slynger elva seg rolig gjennom et slakt myrlandskap før den faller bratt nedover og dekker mesteparten av dalbunnen i slukta. Inntaket er planlagt nær vei med en lav betongterskel, eventuelt bygget som coanda-inntak. Utenfor kløfta vil vannveien fra inntaket først gå som boret tunnel gjennom et lite høydedrag og deretter nedgravd rør til kraftstasjonen ved Holda. Eksisterende veier vil bli opprustet og forlenget til inntak og kraftstasjon. Tapping fra de gamle og konsesjonsfrie reguleringsmagasinene til Raubergsfossen kraftverk vil ifølge søker ikke bli endret dersom Bælinga kraftverk får konsesjon og blir bygget.

Fylkesmannen mener at landskapet rundt Bælinga framstår som et svært variert og verdifullt landskap. Foreslått minstevannføring vil trolig gjøre at elva kun går mellom steinene i bekkekløfta. Norges Miljøvernforbund uttaler at en utbygging av Bælinga sammen med andre utbygginger i området vil utgjøre en stor belastning på landskapet.

NVE mener at negative konsekvenser av atkomstveier, inntak, vannvei og kraftstasjon isolert sett kan bli avgrenset med skånsomme inngrep og revegetering av midlertidige anleggssteder. Der elva er stedvis synlig fra vei og bru, kan redusert vannføring svekke noe av inntrykket av elvelandskapet lokalt utenom i flomperiodene. Søkers forslag til minstevannføring om sommeren vil i liten grad avbøte ulempene for landskapet. Vi vurderer at Bælinga kraftverk sammen med Raubergsfossen kraftverk kan øke de negative virkningene på landskapet i denne delen av Gaulavassdraget og dermed svekke noe av grunnlaget for at vassdraget ble vernet.

Hyttfeltet Saksgarden og flere setre ligger ovenfor prosjektområdet. Det er først og fremst fjellområdet med turmålet Bringen som er populært til friluftsliv. Utbyggingsområdet brukes til jakt på småvilt og elg. Bekkekløfta det lite framkommelig, særlig i midte del, og sannsynligvis lite besøkt. NVE vurderer i likhet med søker at konsekvensene for friluftslivet er små, men jaktbart vilt kan unngå området under anleggstiden dersom det blir gitt konsesjon. Dette er likevel ikke tillagt vekt i saksbehandlingen.

Reindrift

Bælinga kraftverk ligger innenfor Riast/Hylling reinbeitedistrikt der Gåbrien sijte har sine kalvings-, oppsamlings- og beiteområder. Ifølge reindriftskart fra Fylkesmannen vil inntak og vannvei ligge innenfor arealer for vårbeite, høstvinterbeite og vinterbeite. Det er en drivingslei om lag 200 m nord for inntaket og et oppsamlingsområde lenger nordvest. Det er ei trekklei som krysser Holda ca. 500 m

øst for stedet der kraftstasjonen er planlagt. Søker mener at de permanente inngrepene trolig vil ha liten skremseffekt på reinen, men at anleggsperioden vil forstyrre dyrene under trekk slik at de unnviker området. Det vil bli tatt kontakt med reinbeitedistriktet for å tilpasse byggearbeidet slik at forstyrrelsene blir minst mulig. Søker forventer at det liten negativ konsekvens for reindriften om kraftverket får konsesjon og blir bygget.

Flere høringsparter uttaler at tiltaket berører reindriftenes særrområder, og Fylkesmannen varsler innsigelse mot utbygging. Det er særlig om våren og høsten at området er spesielt sårbart for belastning fra menneskelig aktivitet. Det er under anleggstiden at de negative effektene er størst, men Fylkesmannen mener at effektene av alle planlagte og eksisterende tiltak innenfor reinbeitedistriktet må ses i sammenheng. Tap av beiteland vil ha betydning for dynamikk og bruk av arealer et annet sted. Gråbrien sijte i Riast/Hylling reinbeitedistrikt uttaler at reinens behov må hensyntas og at det må være dialog mellom dem og søker dersom kraftverket får konsesjon og blir bygget. Ryddebeltet i rørtraseen kan lede reinen ned til jernbane og dyrket mark slik at det må settes opp gjerder for å unngå dette. Holtålen SV og Naturvernforbundet uttaler at reindriften er en viktig næringsvei som med ringvirkninger sysselsetter et høyt antall personer i Rørosregionen. Reindriften føler seg truet på grunn av forskjellige utbygginger, og reinen i området vil bli forstyrret av økt ferdsel og støy ved en utbygging.

NVE registrerer at influensområdet for Bælinga kraftverk ligger i beiteområder som brukes vår, høst og forvinter. Kraftverket ligger nær veien opp til hyttefelt og fjellet. Flere høringsparter mener at det blir store negative virkninger for reindriften ved en eventuell konsesjon og bygging av kraftverket. På innsigelsesmøtet ble det opplyst til NVE at Fylkesmannen er villig til å trekke den delen av innsigelsen som knytter seg til reindrift dersom det gjennomføres tilstrekkelige avbøtende tiltak. Dersom det er god dialog mellom søker og reinbeitedistriktet, særlig i anleggsperioden og under flytting av rein, kan konflikt med reindriften dempes. Vi har tillagt virkningene for reindriften liten vekt i konsesjonsspørsmålet.

Konsekvensen av kraftlinjer

Kraftstasjonen skal knyttes til eksisterende 22 kV-linje via en 150 m lang luftledning over Holda og videre med en 850 m lang jordkabel til linja som er tilkoplest Raubergsfossen kraftverk. Ingen av høringsuttalelsene kommenterer nettilknytningen. NVE mener at luftspennet kan medføre negative virkninger for hubro i området, med mindre det gjøres avbøtende tiltak på mastene eller legges sjøkabel over elva.

Samfunnsmessige fordeler

En eventuell utbygging av Bælinga kraftverk vil gi 8,0 GWh i et gjennomsnittsårlig til en utbyggingspris på 5,20 kr/kWh for alternativ 2 med deler av vannveien i boret tunnel gjennom kollen. Denne produksjonsmengden regnes som vanlig for et småkraftverk. Småkraftverk utgjør et bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. NVE vurderer at kostnadene for å bygge Bælinga kraftverk ligger nær gjennomsnittet for andre vind- og småkraftverk som har endelig konsesjon per 4. kvartal 2016, men som ikke er bygget.

Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneiere og generere skatteinntekter. Videre kan Bælinga kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning.

Innkalling til konsesjonsbehandling (vannressursloven § 66)

Fylkesmannen mener at NVE bør innkalle reguleringene av Storbælingsjøen og Litjbælingsjøen til konsesjonsbehandling for å sikre en betydelig større minstevannføring på tappestrekningen i Bælinga. NVE opplyser at lovens hovedregel er at eldre tiltak uten konsesjon etter vassdragslovgivningen kan fortsette som før. Bestemmelsen åpner likevel for at det kan kreves konsesjon etter vannressursloven for slike eldre tiltak i "særlige tilfelle". I merknadene til bestemmelsen framgår at det må foreligge "sterke miljømessige hensyn".

Innkalling etter vannressursloven kan også omfatte eldre, konsesjonsfrie vassdragsreguleringer, men det kan ikke settes vilkår etter vassdragsreguleringsloven. Det betyr at det kan settes vilkår om slipp av minstevannføring og andre avbøtende tiltak, men ikke pålegges vilkår om næringsfond og konsesjonsavgifter.

NVE kan ikke se at det med dagens regulering av Storbælingsjøen og Litjbælingsjøen foreligger særlige tilfeller eller sterke miljømessige hensyn for innkalling til konsesjonsbehandling etter vannressursloven § 66. Dette har ingen betydning for konsesjonsbehandlingen av søknaden om bygging av Bælinga kraftverk.

Oppsummering

NVE mener at bygging av Bælinga kraftverk vil ha store negative konsekvenser for naturmangfold i ei bekkekløft med A-verdi og landskap av stor verdi selv om det ikke blir direkte fysiske inngrep i kløfta. Bekkekløfta har i lang tid hatt vannføring fra eldre, konsesjonsfrie reguleringer, men tapperegimet har trolig gitt små endringer i artsamfunnet i og langs elva. Dersom Bælinga kraftverk får konsesjon og blir bygget, vil Holda og sideelva Bælinga preges av kraftutbygging i mye større grad enn i dag i det vernede vassdraget. Dette vil gi økt belastning og vil svekke naturmangfold og landskapsverdier, herunder et variert og kontrastrikt landskap, som var to av kriteriene for at Gaula med sidelver ble vernet.

NVE mener at en konsesjon til kraftverket vil svekke verneverdiene i Gaulavassdraget, jf, vannressursloven § 35, post 5 og 8.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Bælinga kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 og § 35 er ikke oppfylt. NVE avslår søknaden om Bælinga kraftverk.

Øvrige forhold som er tatt opp av høringspartene gjelder i større grad krav til vilkår og avbøtende tiltak eller andre forhold som ikke er av betydning for vår konklusjon. Grunnet avslaget er ikke disse drøftet her.

Vedlegg

Kart

